

ARMOEDE IS EEN VERHAAL VAN 1 OP 7 mensen die het verschil maken

**Samen Tegen Armoede. De cijfers spreken voor zich.
Ontdek 7 verhalen die aantonen dat armoede best gezien mag worden.
1 op 7, het is een kwestie van geluk én kansen krijgen.**

#1 Kleine held Bas (12)

DOET ARMOEDE EEN TOONTJE LAGER ZINGEN

Bas is een bassist met een missie: het armoedemonster een toontje lager laten zingen. Hij is nog wat klein van gestalte, maar des te groter van hart. Want al is hij nog maar twaalf, hij kent zijn wereld. Zélf de vierde. Dat 1 op 5 kinderen in armoede leeft, kreeg hij dan ook al van boven de doopvont mee. Omdat grote broer Stef al genoeg speelgoed en cadeautjes in huis bracht, steunden zijn ouders het Welzijnszorg Kinderfonds met het pampergeld. Een mooier geschenk dan hun tweede zoon konden ze zich toch niet bedenken. Zo werd er meteen ook een kleine pantoffelheld geboren. Eentje die op kousenvoeten meestreed tegen gemiste verjaardagsfeestjes, schoolreizen, zomerkampen en kansen.

De acties die Bas sindsdien in gang zette zijn amper bij te benen. De straat blijft zijn favoriete speelterrein. “In de lagere school ging het vaak over Robby en zijn vrienden, in de boekjes van Welzijnszorg”, vertelt Bas. “Robby moet vaak op z’n broertje passen en gaat nooit op reis. Hij is vaker ziek en heeft astma door de vochtige muren thuis.”

**‘Volgens mama zijn er vele kindjes in ons land die leven zoals Robby.
Daarom wilde ik graag iets extra doen voor mensen in armoede in onze buurt.’**

Dat Bas geen zittenblijver is, mag je gerust letterlijk nemen. “De Lage Dorpel in Wijnegem is een Welzijnsschakel, tweedehandswinkeltje en een open huis dat mensen samenbrengt. Ik wilde hen helpen en begon te trainen voor de *short run* van de *Ten Miles* in Antwerpen. Vriendjes en familie konden me 5 kilometer lang sponsoren. De tofste manier om iemand anders vooruit te helpen!” Op 30 april deed Bas zijn vormsel. De helft van de centjes gingen bij het sponsorgeld, de andere helft naar een nieuwe basgitaar. Rock on!

#2 Jeugdwerker Femke (25)

STRIJDT TEGEN TABOES

It don't mean a thing if it ain't got that bling? Toen ze Handel studeerde, spendeerde Femke veel aandacht aan haar imago. “Ik was een typische tiener. Soms was ik oppervlakkig bezig met het perfecte plaatje. Zeven jaar later is dat echter veranderd”, meent ze. “Door het armoedetraject in mijn opleiding orthopedagogie, maar nog meer door de kleine vzw waarin ik samenwerk met mensen die kansen gemist hebben en het met véél minder moeten stellen dan ikzelf. Ik leerde mezelf beter kennen.”

“Ik had nooit gedacht dat ik in deze sector zou belanden. Mijn eerste stage-ervaringen braken mijn rooskleurige wereldbeeld volledig open. Omdat ik zelf veel kansen in het leven had gekregen, ging ik ervan uit dat iedereen die sowieso kreeg. Dat bleek allesbehalve te kloppen. Een confronterende en onomkeerbare eye-opener. De ontmoetingen met de gezinnen in armoede waren een serieuze reality check.”

**‘Sommige dingen zie je maar als je er ook écht oog voor hebt.
Achter vele gevels schuilt een veel complexer verhaal dan je denkt.’**

“Zelf kom ik uit een typisch West-Vlaams gezin”, gaat Femke verder. “Mijn ouders waren harde werkers, die met niets gestart zijn en voor elke cent hebben moeten blijven werken. Wie werkt, komt er wel: een beeld dat hardnekkig leeft onder de mensen, maar helaas niet opgaat voor iedereen.” Net tegen die vooroordelen wilde ze ten strijde trekken.

“Mensen in armoede zoeken het niet zelf. Ze doen hard genoeg hun best. Ze zijn niet lui. Integendeel, veel jongeren zijn op hun 18e veel daadkrachtiger dan ik zelf was op die leeftijd. Het werd de trigger om me verder te verdiepen in de armoedeproblematiek. Het is een ontzettend complex verhaal dat ons morgen allemaal kan overkomen. Ik werd dankbaar om mijn eigen schone jeugd, maar ook vreselijk kwaad om de vele misverstanden en al dat onzichtbare onrecht.”

Vandaag is Femke fulltime jeugdwerker bij vzw T'Hope, Welzijnsschakel en vereniging waar armen het woord nemen. De jeugdwerking richt zich op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Het motto? Yes I can! Ofte: JaKedoe, vrij vertaald.

De jeugdwerking geeft jongeren erkenning en een nieuw netwerk. Een veilige experimenteerruimte die hen toch wat uit hun comfortzone haalt. Net omdat ze geen hulpverlening bieden is het laagdrempeliger voor jongeren om langs te komen. “Vaak zijn ze geschorst. Soms is onze werking de laatste plek waar ze terecht kunnen,” vult Femke aan.

Bruggen slaan en kloven tussen beide werelden bespreekbaar maken, blijkt het belangrijkste aspect in haar job. ‘Gezinnen in armoede en middenklassers kennen elkaar nauwelijks. Dat voedt vele vooroordelen. Ook vrijwilligers en sociaal werkers krijgen veel vooroordelen voorgeschoteld. Niet iedereen vat dat we zoveel meer doen dan ‘spelletjes spelen’. Zo heb ik maar werkzekerheid tot het einde van het jaar, omdat onze schijf van drie jaar subsidies dan op is. Het is bijna absurd dat we ons werk zo hard moeten blijven verdedigen om te kunnen blijven bestaan. Mijn vrijwilligerswerk is ook mijn werk, omdat ik geloof in wat we doen!’

#3 Onderwijsexpert Kusum (41)

TREKT VAN LEER TEGEN SOCIALE ONGELIJKHEID

Van lager over secundair tot NT2 en buitengewoon onderwijs ... Welzijnszorgs onderwijsexperte Kusum heeft het van de beste geleerd. De nood aan structurele verandering die in het regulier onderwijs bleek, wees haar de weg naar tal van andere pistes naast het lesgeven.

Klaar voor het overkoepelendere werk trok Kusum naar Brussel. Met meer dan tien jaar klaservaring en een nieuwe uitdaging op zak ging ze er aan de slag voor Welzijnszorg. Vandaag geeft ze er op creatieve wijze vorm aan de onderwijsmaterialen. Haar engagement steekt ze daarbij niet onder stoelen of banken. "Sensibiliseren moet je leren", start Kusum.

'Welzijnszorg wil het onderwijslandschap verrijken met een sterk klasaanbod tegen armoede. Vooroordelen leven nog steeds, zowel bij leerlingen, leerkrachten als directieleden. Samen mét scholen doen we er alles aan om ze weg te werken.'

"We kneden de campagneboodschappen van Welzijnszorg op kindermaat. Met een werkgroep van vrijwilligers en het productieteam van Spoor Zes maken we de vertaalslag voor lagere schoolkinderen en kleuters. We werken onder meer rond Robby, onze mascotte, een herkenbaar kindje dat de campagneproblematiek meemaakt. Met de Robbyboekjes, -pop en andere spulletjes in het pakket maken we Robby's wereld tastbaar. Via de handleiding sensibiliseren we ook de leerkrachten."

„Geëngageerde leerkrachten helpen ons nieuwe methodieken uit te werken en de inhoud te bewaken. Zij maken het verschil. Zonder die vrijwilligers staan we nergens. Samen Tegen Armoede zal dat versterken en geeft ons ruimte om ook in te zetten op niet-campagnegebonden materiaal zodat leerkrachten een heel jaar door met het thema kunnen werken. Via hogescholen en organisaties hopen we ook jongeren en volwassenen te bereiken met een breder solidariteitsverhaal." Want van *zelf gezocht* tot *gewoon te lui* ... Mensen in armoede worden nog te vaak ongegeneerd de les gespeld. Kusums team doet er alles aan om de rollen verantwoord om te draaien. Dat zal ze leren!

#4 Actievoerder Robbie (35)

ZET ZIJN BENEN IN VOOR DE ARMEN

Voor Robbie staan tussen woord en daad weinig praktische bezwaren in de weg. Dat hij geen zittend gat heeft, is dan ook een understatement. Al bij de scouts merkte hij dat er veel meer speelde dan een paar vrolijke kinderen op het binnenplein. Hoe plezant het er ook was, het bleek voor sommige jongeren moeilijk om hun draai te vinden bij de jeugdbeweging.

Geboeid door het armoedethema sloot Robbie zich aan bij de ploeg diversiteit binnen Scouts en Gidsen Vlaanderen. Toch werd hij pas echt gebeten tijdens één van de opleidingen. Daar hoorde hij het pakkende verhaal van een ervaringsdeskundige in armoede. Het confronteerde hem zo hard met zijn eigen vooroordelen, dat het hem als een wake-up call is bijgebleven.

“Toen ik 30 werd en uit de scouts stapte, ging ik op zoek naar andere manieren om dat verhaal verder te zetten”, vertelt Robbie. “Op de kerstmarkt van Grimbergen viel de eenvoud van een soepstandje me op tussen de andere, kitscherige kraampjes. Ik ging langs, vroeg wie ze waren en hoe het precies kwam dat ik zelf mocht kiezen hoeveel ik in ruil wilde geven.”

‘Dat het belangrijk was dat ik iets gaf, vertelde de vrouw met een warme glimlach. En dat ze er vooral stonden om te vertellen over mensen die het moeilijker hebben. Met soep op de stoep.’

“Toen bleek dat ze dat wel vaker deden, bood ik mijn hulp aan. Praktisch, want ik had niet zoveel tijd over naast mijn vrijwilligerswerk voor het Rode Kruis om de hoek. Ik ging naar de startdag van Welzijnszorg in Wemmel en Leuven en vond me helemaal in hun visie. Welzijnszorg kiest ervoor armoede structureel aan te pakken. Ze proberen niet per se weer iets nieuws op te starten, maar ondersteunen lokale, sociale projecten die mensen bij elkaar brengen en een zinvolle bezigheid geven.”

Ook tijdens zijn studies verpleegkunde kwam het armoedeweb naar zijn gevoel te weinig aan bod. “Terwijl het net een bepalende factor kan zijn. Arm maakt ziek en ziek maakt arm. Het is niet voor iedereen evident om de gezondheid goed op te volgen. Als je problemen hebt, is dat niet je eerste prioriteit.” Dus nam hij het heft in eigen handen. Na het doorspitten van naslagwerken en de dossiers van Welzijnszorg probeerde Robbie tijdens pauzes of bepaalde lessen zelf iets te brengen.

“Ik zocht verschillende manieren om mensen te betrekken bij het verhaal van Welzijnszorg. De concrete, praktische dingen zoals de Soep op de stoep-actie, de loopactie, de petitie ... zijn gemakkelijke eerste stappen, merkte ik. Dus vroeg ik m'n klasgenoten om mee te gaan sporten en zich te laten sponsoren. Daarnaast organiseerde ik een Soep op de stoep aan de inkom. Dat laagdrempelige had een fijn sneeuwbaaleffect. De sociale dienst van de school bood zijn hulp aan en de catering doneerde hun soep van de dag. Daarna nodigde de sociale dienst Welzijnszorg uit voor een gesprek met een ervaringsdeskundige voor alle studenten. Vandaag proberen ze om het semester iets voor hen te doen. Kleine acties maken dus wel degelijk het verschil.”

#5 Vrijwilliger Thomas

BOUWT MEE AAN EEN BETERE WERELD

Maatschappelijk werker Thomas is dromer, denker én doener van beroep. Intussen engageert hij zich al 16 jaar in de strijd tegen kansarmoede, zowel vrijwillig als professioneel. Dat het eerder je handen dan woorden zijn die je aan het echte werk moet vuil maken, glimlacht hij. En dat je zo het snelst werk maakt van de toekomst. Hij doet dat voor en samen met jongeren die met armoede te maken hebben. Onder het motto 'practice what you preach' schoolde hij zich bij om hen op de werkvloer beter te kunnen bijstaan. Vanuit dat engagement richtte hij veertien jaar geleden ook Betonne Jeugd op, geflankeerd door twee vrienden.

“Als vrijwilliger in Antwerpen kwam ik vaak in contact met jongeren met armoede-ervaring. Hun buurthuis moest ineens dicht, omdat er zogezegd geen kansarmoede meer bestond op het Zuid. Het gemiddelde inkomen was boven een bepaald niveau gestegen door de nieuwe stadsontwikkeling van het Zuid. Onvoorstelbaar. We hadden geen idee waaraan we begonnen, maar namen het heft in eigen handen.”

Het is te gemakkelijk om te oordelen en het op individuele verantwoordelijkheden te schuiven, meent Thomas. “Armoede kan je niet alleen oplossen. Als je ziek wordt en je hebt geen sterk netwerk, dan kom je in de problemen. Veel jonge gasten missen een aantal sociale basics om overeind te blijven op de arbeidsmarkt. Ze hebben geen vervoer, geen warm nest. De werk-woon-gezinssituaties waarin zij moeten overleven zijn onvoorstelbaar. En dan zeggen wij in alle luxe dat ze maar harder moeten werken. Wat we collectief doen is zoveel belangrijker.”

“Welzijnzorg heeft ons twee jaar financiële ondersteuning geboden. Onze jongeren mochten ook vaak hun verhaal vertellen tijdens hun vormingen. We aten elke vrijdag samen en organiseerden eennachtweekendjes weg met de gasten. We reden met een paar camionetten naar een boer of gingen kamperen. De sociale cohesie is enorm, eens je hen uit die betonnen jungle weghaalt. Er komen dan heel andere verhalen naar boven. Het onderweg zijn scheidt ruimte.”

De jongeren van Betonne Jeugd maakten hun droom waar en kochten een oude bus met een deel van de subsidies. Samen met Thomas bouwden ze hem om. “Je krijgt die gasten zogezegd nooit in gang ... Op twee maand tijd was de reisbus volledig ontmanteld en omgebouwd”, pronkt hij. “Eenmaal af zijn we ermee naar Brussel, Gent, Doel, de Ardennen, Tsjechië en Berlijn gereden. De voldoening op hun smikkels, daar doe je het voor. Een van hen wil nu zelf zijn busrijbewijs halen. Het is een lange weg, maar hij leidt ergens naartoe. Zoveel is zeker.” De burn-out waar Thomas vele ondoorgroondelijke subsidiewegen later mee kampte, maakte hem alleen maar empathischer.

‘Het chemische proces van een burn-out heeft veel weg van wat mensen met armoede-ervaring meemaken. Chronische stress, constante spanning, stigma’s, schaamte ... En alles behalve de macht om in te grijpen of iets te veranderen aan de situatie.’

Vandaag is hij halftijds aan de slag bij Samenlevingsopbouw provincie Antwerpen als opbouwwerker energie en armoede en halftijds als wooncoach bij CAW De Kempen. Met één been in het praktische en met een ander been in het beleidsbeïnvloedende werk. Onlangs schoolde hij zich bij tot residentieel elektrisch installateur. Hij droomt van een eigen coöperatief bouwproject. “Ze noemen mij een idealist. Maar voor mij draait het nog altijd om de mensen, niet om systeempjes die we in gang willen houden. De tussenschotten tussen zorg, armoede, wonen en tewerkstelling zouden moeten neergehaald worden. Iedereen heeft recht op een dak boven het hoofd en fundamentele veiligheid.” Iedereen heeft recht op een dak boven het hoofd, toegang tot

water, gas en elektriciteit, een haalbaar inkomen, perspectief en fundamentele veiligheid. Dé voorwaarden voor een betere toekomst voor iedereen.'

#6 Ervaringsdeskundige Marina

ONTWAPENT KANSARMOEDE MET DE GLIMLACH

Marina is gezins- en bejaardenhulp, Welzijnsschakelvrijwilliger en medewerker bij de Welzijnszorgstartavonden. Ze heeft een dochter en een kleinzoon van vier, en ze pakt uit met een stralend charisma.

Dat het de kleine dingen in het leven zijn waarvoor we oog moeten hebben, benadrukt ze. Want dat het net die zijn die ons het hoofd boven water helpen houden. De bijhorende blik vertelt dat ze ook zelf al heel wat watertjes moest doorzwemmen.

“Ik heb altijd graag voor en met mensen gewerkt. Zo was ik ruim elf jaar zelfstandig koerier en deed de baan van Limburg tot Leuven. De zaken gingen goed en ik amuseerde me onderweg. Tot er enkele slechte klanten en een foute levenspartner mijn pad kruisten. En, geloof me vrij, dan kan het snel gaan. Voor ik het goed en wel besepte zat ik diep in de problemen. In 2013 ging mijn zaak overkop. Ineens was ik alles kwijt. Dat doet wat met je. Ik heb me tweeënhalve jaar teruggetrokken.” Het alleen zijn leek een compensatie voor de jaren die ze aan anderen had geschonken, blikt ze terug. Het werd een uitdaging tijd te nemen voor zichzelf, in plaats van die aan anderen te besteden. “Het klinkt absurd, maar mijn maandelijks manicure was de enige luxe die ik nooit heb opgegeven. Blijven onder de mensen komen en er altijd verzorgd uitzien, wat er ook speelt - dé levensles die mijn moeder me meegaf.”

Collectieve schuldenlast is een constante bezigheid die je leven overheerst en aan je trots vreet, deelt Marina. “Ik kende het OCMW van vroeger, want ik had er zelf nog voor gewerkt. Maar het vraagt heel wat lef om er zelf aan te kloppen.” Toch gelooft ze dat samen synoniem staat voor sterker. “Doorbreek de schaamte. Wacht niet tot het te laat is, maar stap snel genoeg naar het OCMW en werk er samen aan een financieel stappenplan. Als je actief meewerkt, kan je er op relatief korte termijn alweer van af zijn.”

Toen Marina haar leefloon ging ophalen, zag ze dat vereniging Het Open Poortje vrijwilligers zocht. Ze bood zich aan en werd één van de bezielers. “We zijn een ontmoetingsplaats en tweedehandsboetiek. We verkopen geschonken speelgoed en outletkleding aan zeer democratische prijzen, maar etaleren vooral erkenning en hartelijkheid. Met de opbrengst van de winkel en onze drankjes organiseren we betaalbare uitstappen. Kinderen, ouderen, mensen met armoede-ervaring of een beperking, eenzamen, vluchtelingen, nieuwkomers ... Iedereen is welkom.” Natuurlijk wordt er al eens gehuild, maar nog veel vaker gelachen en gedanst. “Hier bloeien mensen opnieuw open. De uren die we hier verslijten zijn onbetaalbaar, in elke zin van het woord. Sociale cohesie is het allerbelangrijkste.”

‘Armoede is zo’n breder en complexer fenomeen dan het loutere financiële plaatje. Het gaat ook over een tekort aan sociale contacten.’

Toch lijkt de drempel en het schaamtegevoel in kleine gemeentes vaak moeilijker overbrugbaar. “Mensen kunnen hard zijn in hun vooroordelen. Hier verdwijn je moeilijker in de stedelijke anonimiteit. Mensen met armoede-ervaring zijn geen armoezaaiers.” Vandaag mag je haar gerust een voorvechter voor zorgbehoevenden noemen. Sociaal geëngageerd tot lang na haar werkuren en helemaal heropgeladen. Sociale bewogenheid blijkt de grootste drive die mensen vooruit helpt.

#7 Vrijwilliger Maurits (81)

BLIJFT GELOVEN DAT HET ANDERS KAN

Van de homilie, infoavonden en huis-aan-huiscollectes, over vluchtelingenwerk in de Westhoek tot de oprichting van een eigen Welzijnsschakel waarvan hij voorzitter werd. Maurits is van vele markten thuis én heeft een hart voor mensen. Als jonge leraar werd Maurits al snel aangesproken om mee te werken in de parochie. Toen hij met pensioen ging, nam dat engagement nog toe. Intussen is hij al meer dan 25 jaar actief voor Welzijnszorg.

“Ik ben kind van eenvoudige boeren. Ik groeide op in een klein boerderijtje met een viertal koeien. Mijn vader was tijdens de oorlog melkventer in het dorp. Regelmatig kwamen in die oorlogsjaren hongerige mensen boterhammen vragen. En die kregen ze van moeder, met milde en gulle hand. Al hadden mijn ouders het met zes kinderen zelf niet breed.”

‘Ik heb van jongs af aan geleerd al wat je hebt te delen met anderen. Waar zouden we het recht halen meer voor onszelf op te eisen dan wat hoeft?’

“Ik kreeg een warme, christelijke opvoeding. Dus ja, ik engageer mij vooral vanuit mijn humane bewogenheid en geloofsovertuiging. Al ben ik helemaal niet het biddende type, ik hou van actie en ik wil er altijd zijn voor wie het nodig heeft.”

Maurits werkt uitsluitend samen met vrijwilligers, die wekelijks tijd vrijmaken voor de Welzijnsschakel. Een twaalftal sterk geëngageerden houden de boel draaiende. ‘Ongeveer twintig jaar geleden vergaderden we met een aantal organisaties in de regio van Diksmuide die met kansarmen werkten. We merkten dat we los van elkaar hetzelfde nastreefden. Daarom vonden we dat het tijd was om onze krachten te bundelen. En zo richtten wij onze overkoepelende Welzijnsschakel ‘t Vlot op.’

Met diezelfde gedachte stapte Maurits een drietal jaar geleden naar het OCMW. ‘We hadden een grote voorraad kleding, maar geen stapelplaats of winkelpand. We vroegen of zij ons konden helpen om iets te huren. Niet veel later werd ons inloophuis De Klapstoel in Diksmuide opgericht. Een samenwerkingsproject tussen OCMW en vrijwilligers van ‘t Vlot. Het werd een ontmoetingsplaats én winkeltje voor kinder- en zwangerschapskledij en babyartikelen. Een twintigtal mensen komen er op dinsdagnamiddag langs om een ‘klapke’ te doen. Zowel autochtonen als allochtonen, mensen met armoede-ervaring als andere buurtbewoners. Iedereen is welkom.’

Op zijn tachtigste verjaardag besloot hij de fakkel van het voorzitterschap door te geven. Of dat het einde van zijn actief vrijwilligerswerk betekent? Wat denk je?